

Lavalutredningen – en facklig besvikelse

Facket får inte ta strid om lön, arbetstid och semester utöver en miniminivå. Och om utländska företag i Sverige kan visa att de följer villkor, dikterade av EU, är fackliga stridsåtgärder förbjudet. Det föreslår den färsk utredningen om Laval, utförd av Claes Stråth.

ANALYS

Lavalutredningen
av Rikard Warlenius

Förra fredagen presenterades Claes Stråths Lavalutredning. Den hade uppdraget att med så små förändringar som möjligt anpassa den svenska arbetsmarknadsmodellen till EG-rätten efter Laval-domen.

I stora drag menar såväl fack som arbetsgivare att Claes Stråth har gjort ett hederligt jobb. Ändå leder hans förslag till att likabe-

handlingsprincipen – att inhemska och utländska företag ska omfattas av samma regler – fortsätter att vara satt ur spel.

LO har tidigare hävdat att lika-behandlingen kan återställas genom enbart svenska lagändringar. Nu säger LO-ordföranden Wanja Lundby-Wedin i ett pressmeddelande:

– Vi kan inte själva i Sverige lösa alla de problem som EG-domstolens beslut har vållat. EG-domstolens beslut i Laval-målet är en allvarlig inskränkning av grundläggande fackliga rättigheter. Detta är ett europeiskt problem som endast kan lösas genom ändringar i EG-rätten.

De ändringar i EG-rätten som LO efterlyser kräver att Lissabon-fördraget, som Sveriges riksdag ratificerade den 20 november, förändras innan det träder i kraft. Misstanken om att Lavalutredningen skulle leda till slutsatsen att likabehandling kräver förändringar i EG-rätten gjorde att LO-kongressen och de rödgröna partierna ville vänta med ratificeringen av Lissabonfördraget.

Nu får man väl säga att de fick rätt. Men efter att regeringen vägrat skjuta upp omröstningen gav sig socialdemokraterna och LO-ledningen. Vänsterpartiet, miljöpartiet och centerpartisten Sven Bergström röstade däremot – med stöd av vissa LO-förbund – för att skjuta upp ratificeringen ett år. Under den tiden skulle antingen fördragstexten kunna ändras eller ett svenskt undantag förhandlas fram, men deras yrkande föll och Sverige har nu ratificerat fördraget.

CLAES STRÅTHS UTREDNING föreslår att villkoren för utstationerad arbetskraft i Sverige även fortsättningsvis ska regleras i kollektivavtal. Men medan svenska företag kommer att omfattas av hela kollektivavtalet har fackföreningarna endast rätt att vidta stridsåtgärder mot utländska företag för den ”hårda kärna” av villkor som anges i EU:s utstationeringsdirektiv. Det innebär att fackliga krav kan ställas på lön, arbetstid och semester, men bara upp till en miniminivå. Miniminivån är inte samma sak som avtalets lägstanivå, utan kan inkludera tillägg för obe-

kväm arbetstid, kompetens och erfarenhet så länge som det är tydligt angivet i avtalet.

Men facket får alltså inte strida för nivåer utöver miniminivån, vilket är en skillnad gentemot svenska företag. Inte heller får facken

”Fackliga krav kan ställas på arbetstid, lön och semester, men bara upp till en miniminivå.”

ställa krav på försäkringar eller att avgiften för försäkringar räknas in i minimilönen. Claes Stråth föreslår även att utländsk arbetskraft inte ska omfattas av nattarbetsförbudet, och att Lex Britannia – rätten att vidta stridsåtgärder för att ersätta ett utländskt avtal med ett svenskt – slopas för företag från andra EU- eller EES-länder (länder med frihandelsavtal med EU).

MEN DEN STÖRSTA fackliga besvikelsen på Claes Stråth är den så

kallade bevisregeln. Den innebär att facken förbjuds att vidta stridsåtgärder om det utländska företaget kan visa i avtal att de följer villkoren i ”hårda kärnan”. Enligt LO och TCO är det omöjligt att kontrollera att företag gör vad de lovar. Wanja Lundby Wedin kallar regeln för ”ett kryphål för oseriösa företag som vill dumpa löner genom att visa upp falska avtal.”

LO och TCO ville i stället få med Stråth på att föreslå ”bekräftelseavtal” – att det utländska företaget bekräftar villkoren i ett avtal med ett svenskt fack.

Arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin har inte kommenterat Stråthutredningen utan väntar tills remissinstanserna har sagt sitt den 18 mars.

På frågan om Claes Stråth känner sig säker på att hans förslag skulle hålla i EG-domstolen svarar han till Kommunalarbetaren:

– Ingen klok person vågar sätta en vital kroppsdel i pant på att han säkert vet vad som gäller i EG-rätten.

rikard.warlenius@arbetaren.se

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Ickeekommersiell-Inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> Verket har publicerats i www.globalarkivet.se.